

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 146 UPRAVE 28-67
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 30. junija 1939

NAROCNINA NA MESECE:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.

Cena
din 1—

Napet mednarodni položaj

Nagle nemške priprave za rešitev gdanskega vprašanja — Taien sestanek Mussolinija in Hitlerja — Angleške in francoske informacije o položaju — Francija in Anglija bosta izvršili svojo dolžnost — Govor predsednika Moscickega v Gdinji — Halifaxov opomin in njegovi odmevi

LONDON, 30. junija. Ves angleški tisk posveča izredno pozornost nemškim vojaškim pripravam v zvezi z Gdanskom in napoveduje soglasno že v bližnji bodočnosti odločilne dogodke. Resnost mednarodnega položaja dokazuje po tukajšnjem mnenju tudi tajni steskanek med Mussolinijem in Hitlerjem, ki sta se, kakor poročajo »Times« iz Rima, sešla to dni nekje na nemško-italijanski meji. To se je zgodilo v času, ko je Mussolini obiskal nenapovedan tudi Reko. Angleški listi dodajajo poročilom o napetem položaju komentarje, v katerih pravijo, da se je treba nujno pripraviti na vse eventualnosti. Prihodnji teden, ali vsaj mesec bodo izredno kritični.

PRIPRAVE V GDANSKEM IN V NEMČIJI

PARIZ, 30. junija. Exchange Telegraph poroča: V pariških vladnih in političnih krogih vlad velika vznemirljenost zaradi položaja v Gdansk. Po informacijah francoskega zunanjega ministrstva izvršuje Nemčija intenzivne priprave za rešitev gdanskega vprašanja. Po teh informacijah naj bi se izvršil prevrat na ta način, da razglasi gdanski senat priključitev Gdanske Nemčiji in pokliče nemške čete, da ga zasledijo. Da nemški čet ne bi prehiteli Poljaki, se organizirajo v samem Gdanskem in v Vzhodni Prusiji posebne legije. V Gdansk prihajajo dan za dnem v civilno obleko preoblečeni transporti članov nemških napadalnih oddelkov in častnikov. Pripravljajo se pa tudi velike zaloge orožja in municije. Vsi ti »civilisti« bi se v trenutku, ko bi senat sklenil priključitev, spremenili v nemško vojsko, katere namen bi bil zadržati vkorakane poljske vojske vsaj tako dolgo, dokler ne pridejo v Gdansk redne nemške bojne formacije, ki se pripravljajo tako v Vzhodni Prusiji kakor na nemškem Pomorjanskem.

UTREJEVANJE GDANSKA

GDANSK, 30. jun. V noči od včeraj na danes so zgradili na strani Svobodnega mesta Gdanske vojaški oddelki zapreke in pasti za tanke, in sicer stoji prva tako bariera 250 metrov od poljske meje, druga pa 300 metrov dalje. Včeraj so Gdansk preplavili mladi ljudje iz Vzhodne Prusije. Govorice se tudi razširjajo, da so včeraj od tam pripeljali v Gdansk prve topove. Vendar se s proslave poljske pomorske lige vračajočim se gdanskim Poljakom zaenkrat ni nič pripetilo in tudi ni slišati še o kakih incidentih.

FRANCIJA IN ANGLIJA BOSTA IZVRŠILI SVOJO DOLŽNOST

PARIZ, 30. junija. Ves pariški tisk piše včeraj in danes o nevarnem razvoju položaja v Gdansk. Polrudni »Petit Parisien« naglašja pri tem, da so francoske in angleške obveznosti naproti Poljski take vrste, da bo že najmanjši korak v smeri zasedbe Gdanske povod za takojšnjo mobilizacijo vse francoske vojske in vse angleške mornarice, ki bosta brez odlašanja odhiteli na pomoč Poljski. — Kakor je list izvedel, računajo v Berlinu na možnost nesreč, ki bi se pojavile v Parizu in Londonu v primeru resnega konflikta. Taki računi pa so, pravi »Petit Parisien«, popolnoma krivi. — »notni« — Vladi v Parizu in Londonu sta sklenili upreti se vsakemu novemu samovoljnemu delanju in se bosta tudi dejansko uprli. Pomočanje in »otrpanjivost« je enkrat za vselej konec.

GOVOR MOSCICKEGA V GINJI

GDINJA, 30. junija. Tu so bile včeraj velike slovesnosti v zvezi s poljskim pomorskim propagandnim tednom, katerih se je udeležilo okoli 70.000 ljudi. Na proslavi je govoril tudi prezident republike

Moscicki, ki je poudaril pomen Gdinje in Gdanske za Poljsko, ker predstavljata temelj poljskega izhoda na morje in poljsko veličino. Zaradi tega se Poljska Pomorjanskemu nikoli ne more odreči in ga bo branila z vsemi svojimi silami v absolutno vsakem primeru. To bo storila v prvi vrsti z lastnimi silami, a storila bodo tudi njeni zvesti zavezniki. Zato gleda Poljska s pogumom in trdnostjo v bodočnost.

HALIFAXOV GOVOR PO RADIJU

LONDON, 30. junija. Sinoči je imel angleški zunanji minister lord Halifax preko radia velepomemben govor, namenjen vsemu svetu, posebno pa Nemčiji. Dejal je: Sprejeti smo jamstvene obveznosti in smo pripravljene sprejeti še nove, prav tako smo jih pripravljene brez odlašanja izvršiti, zavedajoč se vseh posledic. Zavedamo se, da bi vsako nadaljnje popuščanje drugje pomenilo oslabeitev naše lastne varnosti. Zaradi tega smo pripravljene na obrambo do zadnjega. Vsa naša zunanja trgovina je bila vsa stoletja usmerjena proti nadvladi nasilja. Nelogično bi bilo, če bi ne bila tudi danes. Odločeni smo, zastaviti pot napadu. Ako bo Nemčija ostala pri svoji sedanjih politiki, se bo uresničilo, česar se ona najbolj boji, da bo ostala popolnoma osamljena. O tem ne bo nobenega dvoma. V sedanjih urah še izjavljam, naj si Nemčija premisli in krene na pot sporazuma. Vse se da še lahko urediti.

KOMENTARJI PARISKEGA TISKA

PARIZ, 30. junija. Vsi časniki do zadnjega objavljajo v senzacionalni obliki sinočnji Halifaxov govor, ki je podčrtal dvoje: preprečiti bomo pot napadu, toda če se Nemčija odloči politiki sile, smo pripravljene se z njo pogajati. Listi poudarjajo, da je bil sinočnji Halifaxov govor svarilo v zadnji uri in obenem naj-

bolj jasna ponovitev jamstva Anglije in Francije Poljski iz najbolj merodajnih ust. Zdaj ni prav nobenega dvoma več, stvari so jasne. Vsak direktan ali tudi le indirektni napad na Gdansk bo izvalil vojno med Poljsko in Nemčijo, ta pa bo avtomatično prinesla vso vojaško pomoč Anglije in Francije Poljski. Začelo je z govorom Daladierja, generala Garmelina, Churchilla, prezidenta poljske republike in našlo svoj vrhunec v včerajšnjem govoru angleškega zunanjega ministra.

NEMČIJA NE ZAUPA ANGLIJI IN LE PIM BESEDAM NJENIH ZAVEZNIKOV

BERLIN, 30. junija. V odboru za zunanje zadeve je lord Halifax v svojem včerajšnjem govoru poudaril, da se je Anglija zmerom pridružila tistim državam, ki so bile proti zatiranju malih narodov. Nemčija se sama izolira s svojo avtarkijsko politiko, zaradi katere trpe nemške žene in otroci pomanjkanje. Anglija je v primeru, da ogrožanje miru od gotovih sil preneha, vsak čas pripravljena, zadovoljivo rešiti kolonialno vprašanje in nemške potrebe po surovinah. »Deutscher Dienst« pa pripominja k temu, da hoče angleška politika samo prestopiti nemški narod, češ da je vselej mirljubna. Angleška kolonialna zgodovina je polna dejanj, ki govorijo proti Halifaxovim trditvam. Nemčija ne trpi nobenega pomanjkanja. Besede angleških politikov imajo samo namen, preprečiti angleško javnost o njihovi mirljubni politiki ter si še nadalje zagotoviti zaupanje angleškega naroda.

LONDONSKI VELEPOSILNIK LETI V WASHINGTON

LONDON, 30. jun. Ameriški veleposlanik v Londonu, ki je pred dnevi odpotoval v Ameriko, prispe jutri v New York, odkoder odpotuje takoj z letalom v Washington, da poroča prezidentu Rooseveltu o silno poostrenem položaju v Evropi.

VOJAŠKI TRANSPORTI

PARIZ, 30. jun. Uradno zanikano vesti o ogromnih transportnih vojaštvu in vojnega materiala proti italijanski meji. Pač pa je opažati take transporte preko Brennerja v Padsko nižino, kjer se vršijo priprave za ogromne italijanske manevre.

Vojaške priprave v Rusiji

TAJNI SKLEPI SOVJETSE VLADE O NUJNIM VOJAŠKIM UKREPIH. MILION ZAHODNI MEJLI

RIGA, 30. junija. Iz Moskve poročajo, da je sovjetska vlada na izredni seji odobrila vrsto vojaških odredb, ki bodo z največjo naglico izvršene. V prvi vrsti je bilo sklenjeno, da se odpošljejo močna ojačenja četam v Zunanji Mongoliji. Na zahodnih mejah sovjetske Rusije je še danes 5000 letal, obstaja pa pomanjkanje tehnične osebe, ki se bo takoj odstranilo. V zvezi s splošno sovjetsko pripravljenostjo je odpotoval mornariški minister Kurnecov na Črno morje, kjer bo inspiciral tamkajšnja pristanišča in bojno mornarico. Udeležil se bo tudi velikih pomorskih vaj. Obenem se pa resno zatruje, da je tudi Stalin nenadoma odotoval v neznani smeri. Vendar se zatruje, da je to tajno Stalinovo potovanje vojaškega in političnega značaja.

MOSKVA, 30. junija. Iz uradnega vira

se izve, da bodo meseca julija v Ukrajini in Belorusiji, torej vzdolž vse zahodne meje, velike vaje sovjetske vojske. Pri teh vajah bo sodelovalo nad milijon vojakov vseh formacij. Vršila se bodo v glavnem na ozemlju obrambnih utrd. Ob tej priliki se bodo preizkusile tudi neke nove vrste orožja, ki bodo šele na novo uvedene v sovjetski vojski. Te vaje pa tolmačijo tu bolj kot znak ruske pripravljenosti z ozirom na mednarodni položaj.

Mariborska napoved. Prevladovali bo malo oblačno in vetrovno vreme. Temperatura bo brez večjih izpremenb. Včeraj je bila najvišja toplota 26,1, najnižja pa 8,7. Danes zjutraj je bila najnižja temperatura 13,0, opoldne pa 25,4.

Dunajski napoved. Nekoliko oblačno, sicer pretežno sončno. Zmerni severno-vzhodni vetrovi. Bolj toplo.

Zapiski

Pierre Laval

Nedavno je imel bivši francoski ministrski preds. in zun. minister Pierre Laval, ki je meseca januarja l. 1935, sklenil znani francosko-italijanski sporazum, v katerem je bil vključen tudi pristanelek Francije na akcijo v Abesiniji, v pariškem novinarskem klubu predavanje, v katerem je opravičeval svojo nekdanjo zunanjo politiko. Laval je dejal, da je sklenil sporazum z Italijo zaradi Abesinije zato, da bi odvrnil latinsko sosedo od drugih aspiracij in je tudi sankcije zaviral zato, da bi preprečil francosko-italijanski razdor in vojno, ki bi bila lahko izbruhnila. Ob koncu je pa naglašal, da je še vedno za sporazum z Rimom in da še veruje v zopetno francosko-italijansko zblizanje in prijateljstvo. Ko je sedanji ministrski predsednik Daladier izvedel za njegovo predavanje, je baje dejal: »Kaj hoče Laval? Potni list za Italijo? Tega lahko vedno dobi.« Pierre Laval je bil rojen 28. junija l. 1853. in je bil prvotno odvetnik. L. 1914. je postal socialistični poslanec. L. 1924. se je od socialistov poslovil in se pridružil Briandovemu. L. 1925. je postal prvi minister. L. 1931. pa prvi ministrski predsednik. Po Briandovem odstopu je prevzel še zunanje ministrstvo, toda kmalu nato je njegova vlada padla. Po Barthoujevi smrti je zopet prevzel zunanje ministrstvo in l. 1935. še predsedstvo. Tedaj je sklenil znani rimski sporazum, zaradi katerega je pozneje bil popolnoma potisnjen v opozicijo.

„Po volji osi, če ne pa z mečem“

»Relazioni internazionali«, rimska revija, piše o zavlačevanju evropske napačnosti in pravi: »Stališče osi je znano. Obstoječi spori naj se rešijo dobrohotno in razumno, ako ne, jih bo treba presekati z mečem. Hoteti preprečiti Nemčiji in Italiji, da dosežeta svoj življenjski prostor, prosjači Anglija v Moskvi za pomoč, čeprav bi morala vedeti, da bo po podpisu angleško-ruskega sporazuma v Moskvi moč Velike Britanije na Daljnem vzhodu izgubljena. Od Baltika do Sredozemlja je postalo zaradi politike obkoljevanja povsod nesigurno. Vprašanje madžarskih in bolgarskih mej se ne bo rešilo z britanskimi garancijami in angleško-turškim paktom, nego ga bosta rešili edino Nemčija in Italija. Poljska naj se zaveda, da je oborožena pomoč zahodnih demokracij v gdanskem sporu malo verjetna.«

Sestreljeno letalo na Poljskem

V ponedeljek je letelo preko poljskega Pomorjanskega (koridorja) blizu poljskega pristanišča Gdinje, nemško letalo. Kakor poroča po »Exchange Telegraph« zagrebški »Obzor«, so Poljaki po predhodnem opozorilu obstreljevali letalo in ga sestrelili. Letalo je padlo v morje, posadko je rešil neki nemški parnik.

Romunska kolonizacija ob meji

Po jesenskih nemirih so jeli Romuni naseljevati svoj življenjski prostor na zahodni in južni meji. Po posebnem zakonu, ki nudi mnogo ugodnosti za koloniste, so na obeh mejah naselili že 38.588 Romunov. Od teh jih je prišlo 6724 iz Makedonije, 3024 iz Madžarske in našega Banata. »Univerzitetni« piše, da zahtevajo tako narodni kakor strateški interesi države, da se ob meji naseli močan obrambni zid romunskega naroda.

Maribor, 30. junija.

Od preseljevanja narodov še ni bila Evropa v takšnem duhovnem vrenju kakor je danes. Stvarjajo se čez noč nove zveze, hodočnost je negotova, na Vzhodu ograja Azija sadove zahodne civilizacije. Prav karže večkrat v zgodovini stopajo v gospodovalni celini sveta živo v ospredje bistvene prednosti prirodnih osnov, ki dramijo močnejše k polemam na škodo šibkejših narodov.

V razvoju političnega zemljevida Evrope poznamo v glavnem pet razdobil, ki so vtisnile naši celini svojevrstno obelje. Prva Evropa se je rodila takrat, ko so se na razvalinah rimskega imperija dramili narodi v zaledju in ustanavljali lastne države. Evropa francoskega kralja Karla Velikega je, sloneč na sedanjem ozemlju Francije, segala daleč do Odra, Morave, Podonavja, Posavja in srednje Italije. Dve sto let pozneje je Hohenstaufencem Otton zedinil nemška plemena, priključil Dansko, Poljsko in Češko ter se okronal v Rimu. Na obzorju so se tedaj kazali prvi znaki, da se bodo Nemci zadržali ob Baltiku na vzhod in potisnili Ruse v Azijo.

Druge Evropa se je obrnila od severa in se uživala vase. Njeno obzorje je bilo skromno, le v Orientu je tedaj blestela slava. Na Sv. grobu so sedeli Saraceni ter mamili na križarske pohode. Frederik Rdečbradeec, ki je k Nemčiji priženil južno Italijo, je že sanjal o zavzevanju Jadrana, Balkana, Carigrada in Egejskega morja. V zedinjenju obeh sprtih cerkva naj bi se povečal rimski imperij, odprla pot do bogate Vzhoda. — Ladislav III. ogrski je vladal tudi Poljski tja do Moskve in Litvi. Zelen je zedinil vse zahodne Slované in postaviti nekakšno vzhodno panevropsko misel v državi, ki bi segala od Trsta do Urala. Smrt je ubila tudi to zamisel.

Tretja Evropa je vzrlo po odkritju Amerike Habsburžanu Karlu V. v naročje dve petini Nemčije, tri četrtine Italije, Španijo, Ogrsko, Holandsko in ogromno kolonialno carstvo. V hrepenenju za zlatom se je polastila tedaj Evropa preko morja tuje zemlje, v zlatih zakladih se je španski imperij sam zadušil. Filip II. je se poskušal z obkroževanjem Francije nadvladati Angležem, poginati v boju katoliški evropski jug proti protestantskemu severu. Podlegel je, prav tako se je ponesrečil poizkus zedinjevanja Evrope, ki sta ga pozneje izvedla švedski kralj Gustav Adolf in francoski vladar Ludvik XIV.

Četrta Evropa je rodila francoska revolucija. Družbeni red ji je dal vsebino, Napoleonova armada nove meje. Dvajset let je strahoval Bonaparte Evropa, njegov glas je segal do Moskve in prav tamkaj utihnil. Ostal je za njim plamen demokracije, nove države so si ukrojlje meje. Bismarck je skušal z ustanovitvijo trozvezne prekojiti Evropo, iz agrarne teme se je dvignila Rusija. Osrednjim vesilam je nastala protitutež — francosko-rusko-angleška zveza z velikopoteznim področjem od Atlantika do Tihga oceana.

To je bilo stoletje, ko je Evropa zadala iz ogromnih, sproščenih plinč. Prebivalstvo se ji je pomnožilo od 175 na 550 milijonov duš. Industrializirana Evropa je samo po i. 1800 porabila tri milijone ton železa. Gonilna sila strojev je znašala i. 1835 se 0,6, leta 1900 že 80, a i. 1913. nad 200 milijonov konjskih sil!

Is svetovna vojna? Na krvavih poljanah se je rodila peta Evropa. Vstale so nove države, zadilali so mali narodi k svobodi. Versailleski mir jih je zbudil k življenju, nov zemljevid je začrtal Evropi. Med črtama Odra-Trst ter Visla-Dnjester se je zrušil stari sistem in poizvil države, ki so temeljele na narodnostnem in prirodnem pravu. Nemško-avstrijsko unijo je nadomestila spet napoleonska misel evropske opredelitve pod vodstvom francoske celinske politike.

Toda, še ne dvajset let po mirovnih preprih za zeleno versajsko-mizo vstaja novi obraz šeste Evrope! Ključ njene rojstva je bil vprav na prostoru, kjer se je zrušil stoletja neprimodni evropski politični blok, med Baltom, Jadranom in Črnim morjem. Izginile so nekatere države, zarezane so nove meje, kritična točka srednje Evrope je pred novo preizkušnjo. Zahodno od črte Odra-Trst je prenaseljena, gosto poseljena romansko-germanska industrijska Evropa,

Blokada se še poostri

JAPONSKI PREDLOGI ZA SPORAZUM NA USPEH POGAJANJ. MEDTEM PA NAPOVEDUJEJO JAPONCI CELO POOSTRITEV

LONDON, 30. junija. Japonski odgovor na angleške intervencije zaradi Tiencina vsebuje sledeče predloge kot pogoj za obnovitev normalnega položaja: 1. Skupna angleško-japonska kontrola za izsleditev teroristov v angleški tencijski koncesiji; 2. skupno nadzorovanje protijaponskih elementov v koncesiji; 3. popolno sodelovanje obeh vlad za odpravo vseh gospodarskih težav na severnem Kitajskem; 4. odškodnina 48 milijonov jenov v srebru za dejanja, ki so jih izvršili kitajski teroristi pod zaščito Angležev. Kakor se zdi, pa vsebujejo te zahteve še druge, ki bi se uveljavile s strani Japoncev šele v teku pogajanj. Splošno prevladuje tu mnenje, da so za sporazum z Japonci zelo minimalni izgledi.

TOKIO, 30. junija. Razgovori med Anglijo in Francijo za ureditev tencijskega spora so se pričeli danes. Vodi jih le-

galjski svetnik japonskega veleposlanstva v zasedeni Kitajski.

LONDON, 30. junija. Napoved japonskih mornariških obelast, da se bo blokada Tiencina s 1. julijem še poostрила, je vzbudila tu veliko začudenje in neveljlo, katero povečuje še izjava nekake visokega japonskega funkcionarja, naj se Angleži ne vdajajo prevelikim pričakovanjem od diplomatskih noračanj. Položaj se ni še prav nič izboljšal, marveč prej še poslabšal. Prav tako vznemirja položaj v Fučuju, kjer so Japonci večeraj zahtevali odstranitve tujih ladij iz pristanišča, ker ga bodo ob 11. uri zaprli in vse ladje, ki ostanejo v nem, zaplenili. Po najnovejših vesteh sta zaradi tega obe angleški vojni ladiji še pred zaporo odpuli iz pristanišča. Incidenti se množijo tudi drugod. V Tiencinu je položaj nesoremenjen.

Anglija pristala na garancije

POGAJANJA V MOSKVI SE BODO NA DALJEVALA DANES ALI JUTRI. ANGLIJA GARANTIRA NEDOTAKLJIVOST BALTSKIH DRŽAV. POSREDOVANJE AMERIKE?

MOSKVA, 30. junija. V poučnih krogih trde, da so nova navodila angleške vlade za pogajanja z Rusi že v rokah britanske veleposlane. V Moskvi. Veleposlanik Seeds in Strang sta se večeraj dalje časa razgovarjala s francoskim veleposlanikom o raznih važnih vprašanjih. Sklepajo, da se bodo zastopniki Francije in Anglije šele jutri sestali z ruskim komisarjem Molotovom k nadaljnjim pogajanjem.

LONDON, 30. junija. Pogajanja v Moskvi se bodo po tukajšnjih informacijah nadaljevala danes ali jutri. Predlogi, ki jih bodo Strang, Seeds in Naggyar tokrat predložili Molotovu, pomenijo po zanesljivi vihi informacijah popolno zadovoljitev želj sovjetske Rusije, zato se zdí skoraj nemogoče, da bi jih moskovska vlada odklonila. Londonski listi pravijo, da je glavna zahteva Moskve, garancije baltskim državam vključno Finske, tokrat iz-

polnjena v celoti. »News Chronicle« pše s tem v zvezi, da se angleška vlada lahko tolaži s precedenčnim primerom v ameriški zgodovini: tudi Monroeova doktrina je bila sprejeta kljub protestu nekaterih malih ameriških držav. Ako sedaj garantira Anglija nedotakljivost baltskih držav proti njihovi volji, ne stori nič drugega, kakor so storile po Monorevi doktrini Zedinjene države Severne Amerike.

LONDON, 30. junija. Kakor se zahtuje, je vlada USA intervenirala v Londonu in Moskvi, da bi se pospešila in kočno že uspešno zaključila pogajanja za angleško-francosko-rusko politično in vojaško trozvezo. Zdi pa se, da so ameriški veleposlaniki v Londonu, Parizu in v Moskvi v zadnjih dneh igrali važno vlogo pri delu za sporazum. Aka je sedaj Anglija toliko ponostila sovjetski Rusiji, je to vsekakor tudi nasledek te ameriške intervencije.

Angleški odgovor Nemčiji

ANGLESKA NOTA NA NEMSKO ODPOVED ANGLESKO-NEMKEGA POMORSKEGA SPORAZUMA. NEMCIJA SE NIMA Z ANGLIJO O NICEMER VEČ POGAJATI.

LONDON, 30. junija. Angleška vlada je v sredo večer poslala nemški vladí odgovor na nemško odpooved nemško-angleškega pomorskega sporazuma, v katerem odločno zavrača nemške argumente ki so bili navedeni kot opravičilo za odpooved. Angleška vlada nima nikakršnih sovražnih namenov proti Nemčiji in je vedno pripravljena na pogajanja za nov sporazum. Toda to bi bilo mogoče samo pod pogojem, da se prej obnovi porušeno medsebojno zaupanje in pokaže z nemške strani dejanska dobra volja za sporazum v celoti. Nemčija pa bi m'no tega morala

dati zadostne garancije, da bo novi sporazum res spoštovala in da ga ne bo zo pet enostransko odpovedala.

BERLIN, 30. junija. Celokupni nemški tisk odklanja angleški predlog za nov pomorski sporazum. Posamezni listi imenujejo angleški odgovor višek tinavščine, nesramno izjivanje, grdo žalitev Nemčije itd. Ze dejstvo, da je Anglija odgovorila prav na dan obletnice versajteskega dikтата, smatra nemški tisk kot skrajno izjivanje. Nemčija se nima z Anglijo o ničemer več pogajati.

Poljski veleposlanik pri Bonnetu

PARIZ, 30. junija. Včeraj popoldne je francoski zun. minister Bonnet nenadoma sprejel poljskega veleposlanika na dolg razgovor.

Razdor med Nemčijo in Španijo

BURGOS, 30. junija. Exchange Telegraph poroča: Nemško-španska trgovinska pogajanja so prekinjena. Nemška delegacija pod vodstvom Dr. Wohltata se je vrnila v Berlin, ne da bi se bil prej dotleži datum obnove pogajanj. Razdor, ki je povzročil prekinitve pogajanj, je po za-

vzhodno od Visle in Dnjestra pa ogromen redko poseljen, agrarni ruski prostor. — Med obema ločnicama leži konglomerat držav, večinoma slovanski element išče tod izhoda s poti, ki sta jo usmerjala v preteklosti tako Vzhod kakor Zahod.

Sesta Evropa! Kaj bo prinesla še rodovom nova razporeditev sil, ki so obnavljajo skoro iste smernice predvojne diplomatske tehnike. Spet imamo v sredi dve osrednji vesilci, na zahodu dve zavezniški državi. Preko velikega prostora

Domaci zapiski

Vodni, mu. manov

minister dr. Spaho umr

Teden dni po smrti Joce Jovakovića, vodje zemljoradnikov, je prišla iz Beograda vest, da je umrl voditelj naših muslimanov, prometni minister in podpreds. JRZ, dr. Mehmed Spaho. Izdihnil je nedanoma večeraj jutraj, ob 8.45 v hotelu »Srpski kralje«. Zadel ga je srčna kap.

Pokojnik se je rodil 13. marca 1883. v Sarajevu. Visokošolske studije je dovršil na Dunaju. Posvetil se je odvetništvu, l. 1910. je postal tajnik sarajevske trgovske in obrtne zbornice. Njegova politična delavnost in živahna aktivnost v sarajevskem občinskem svetu je zbudila pozornost. Med vojno se je pridružil jugos. gibanju, l. 1918. je bil izvoljen v bosanski deželni zbor.

V prvi koncentracijski vladi Jugoslavije je bil dr. Spaho v vladi Stojana Protića minister za šume in rude. Organiziral je muslimansko politično skupino, vstopil l. 1921. v Pašićev kabinet kot trgovinski minister. Od julija do novembra 1924. je bil dr. Spaho finančni minister v Davidovičevi vladi, od aprila 1927. do julija 1928. pa trgovinski minister v Vukičevićevem ministstvu. Pri volitvah 1935. je dr. Spaho podpiral dr. Mačka, po padcu Jevtičeve valde je stopil v dr. Stojadinovičovo vlado kot prometni minister, resor, ki ga je obdržal tudi v Cvetkovičevi vladi do smrti.

Kot podpredsednik JRZ je bil pokojni Spaho eden najmočnejših predstavnikov je politične skupine. Bosanski muslimani so izgubili z njim močno politično osebnost, ki je bila po svojem prepričanju, brez ozira na versko usmerjenost, jugoslavnsko orientirana.

Dr. Mehmed Spaho je večeraj prispel v Beograd iz Sarajeva, kamor se je bil povrnil nedavno po dvotedenskem službenem potovanju po Nemčiji. V hotelu »Srbskem kralje«, kjer je stalno bival, mu je postalo slabo in preden je prišel zdravnik, je bil dr. Spaho že mrtev. Vest se je naglo razširila po mestu, v hotel so pohiteli ministri in predsed. vlade Cvetkovič je dejal novinarjem:

»Smrt dr. Spaha pomeni veliko izgubo za državo. Bil je politik velikih koncepcij in širokih vidikov. Z njegovo smrtjo bomo mnogo izgubili tudi za ureditev obših prilik v državi.«

Spoštovanje državne misli

»Hrvatska narodna borba si je prizadevala, da pridobi spoštovanje tudi hrvatski državni misli. V tem so videli nekateri slabljenje državne skupnosti. In vendar bi stvar, če se uresniči, okrepila državo, kakor še ni bila nikoli. Čeprav so nas proglasili za »protidržavne« in »separatiste«, vendar smo vodili bolj državotvorno politiko kakor razni unitaristi, ki so razdore med Srbi in Hrvatmi samo povečavali in tako slabili kohezijo Jugoslavije«, ugotavlja »Hrvatski dnevnik«.

O suženjski naravi

Pravilo, da je v slovenski krvi tudi klica suženjske naravi slovenskega človeka — piše »Koroški Slovenec« —, da je v našo kri zapisan čut lastne manjvrednosti. Pri posameznikih je morda dostiokrat tako, da so rojeni sužnji. Pri nekaterih iz naših vrst je morda res občutje, da so manjvredni in se morajo zato sramovati sebe samih. Pa kako že poje slovenska narodna pesem: gorje mu, kdor svoj narod taii, še zemlja ne pije njegove krvi.

Gospodarska kriza in mi

»Misel o »naravnem gospodarskem prostoru« so spretno izkoristili tuji podbihovalci,« piše v »Dejanju« B. Grafenauer. »Preprosti Slovenci, ki žive v grozni bedi na posestvu tujega gospodarja, si na tako govorenice niti ne morejo odgovoriti, da je nesmiselno, kajti kriza je zajela vse svet in Slovenije pač nihče ne želi zato, da bi pomagali Slovencem, marveč zato, da bi se sam okoristil z njo.«

200.000 otrok brez šole

V Jugoslaviji imamo 8612 ljudskih šol s 25.453 razredi. Ljudske šole obkrojuje 1 milijon in pol dece. Preko 200.000 naših otrok pa sploh ne zahaja v šolo, čeprav je po zakonu za to obvezana. (»Nova Riječ«).

Jne.

Novice

Za odgovorno službo pošteno plačilo

V svojem mizernem življenjskem položaju postavljajo železničarji upravičene zahteve

Železničarska osebja, ki opravljajo eno izmed najtežjih in najodgovornejših služb, je preobremenjeno v službi ter nima niti fiziološkega eksistenčnega minimuma. Obupno stanje slovenskega železničarskega osebja je tem težje, ker živijo naši železničarji v gospodarsko najbolj razgibani in zato najdražji pokrajini. Zategadelj naše železničarske osebje prejema relativno nižje prejemke kakor osebje, ki živi v cenejših pokrajinah. Nesorazmerje je tembolj kričeče, ker je potniški in tovarni promet na progah ljubljanske direkcije najbolj donosen ter je železničarstvo iz tega razloga tudi bolj zaposleno.

Državni, politični, finančni in gospodarski krogi so že večkrat ugotovili to mizerno stanje železničarjev, storilo se pa ni nikoli ničesar. Zarto zahtevajo železničarji, da se jim čimprej primerno povisa plače. Dvig cen kmetijskih pridelkov je zboljšal gospodarsko stanje v državi, za državne nameščence in železničarje pa je pomenil dvig zmanjšanje njihovih prejemkov.

Vsi navedeni faktori so povzročili, da so železničarji v veliki meri prezadolženi, in da se pogreza vedno globlje v dolgove. Železničarski uslužbenec je moral že zdavnaj opustiti vse izdatke za svoje kulturno izživljanje. Zadovoljen

morata biti z neprimeranim in nehičeničnim stanovanjem, s slabo obutvijo in nezadostno hrano. Vse to je vzrok, da se med železničarskimi družinami strahotno širijo razne bolezni, kakor jetika, revmatizem ter živčne in želodčne bolezni. Z zvišanjem plač našim železničarjem bi se dvignila tudi kupna moč železničarjev, ki tvorijo precejšnjo konzumno silo, s čimer bi se dvignilo splošno gospodarsko stanje.

Vključ prepazoplenju pri železnicih se ne nastavi dovoljno število uslužbencev ter manjka samo na področju ljubljanskega železniškega ravnanstva do 2000 uslužbencev. Zaradi preobremenjenosti in pomanjkanja osebja trpijo predvsem let-

ni odmorji, pri čemer so predvsem prizadeti prometniki ter kmetiški, premikalni, vozni in strojno osebje, in oni, ki so odmorov najbolj potrebni.

Krivično je tudi, da čaka na območju ljubljanskega ravnanstva velik del osebja s polnimi službenimi leti na upokojitve. Uprava jih ne upokoji v kljub prošnjam in zakonitim pravicam. Na drugi strani pa čaka toliko mladih in svežih moči, ki zaradi tega ne dobi zaposlenja.

Dejstvo je, da višina železničarjevega zaslužka nikakor ne ustreza odškodnini za njegovo produktivno delo — zaradi česar bi se moralo nevzdržno stanje čimprej zboljšati.

Planine zahtevale mlado žrtev

Na Petrovo in Pavlovo dopoldne so odšli iz Ljubljane na Gorenjsko štirje mlajši turisti, med njimi tudi 21 letni slušatelj prava na ljubljanski univerzi Dušan Klepec. Fantje so namenavali preplezati Jalovčovo steno. Klepec in njegov soplezalec sta se začela dvigati po Hornovi smeri, ostala dva, brata Delsingerja iz Ljubljane, pa sta odšla na Jalovce preko Kota. Zadnja dva sta prišla srečno na vrh, ko pa sta se vračala, sta zagledala na poti v Ta-

mar na snežišču nepremično truplo nekega turista. Ko sta prišla bliže, sta v njem prepoznala svojega jutranjega tovariša Klepeca. Obenem sta opazila visoko v steni Klepečevega spremeljvalca, ki je povedal, da ne more nikamor, in da je prišlo do nesreče zaradi pretrga vrvi. Na kraj nesreče se je podala takoj iz Rateč reševalna ekspedicija, da reši Klepečevega tovariša z nevarne stene, truplo pokojnika pa prenese v dolino.

Skrivnostna smrt preužitkarja pojasnjena

Podčetrtak, 30. junija.

Kakor smo že poročali so našli 5. t. m. pod gostilno Ogrizek v Podčetrtku mrtvega preužitkarja Ignaca Lipovška. Truplo je ležalo na drugi strani ceste v precej sumljivem položaju. Razni krvavi sledovi pred gostilno so jasno pričali, da je bil še nekdo drugi priča žalostnega dejanja. Pokojnika so takoj pregledali orožniki in tukaj zdravnik g. dr. E. Zveger, nakar je sodišče odredilo prevoz v mrtvašnico. Obdukcija je pokazala, da je na videz neznatna rana precejšnja fraktura lobanje. Slučaj smrti je dvignil val raznih domnev ter večina neutemeljenih govorici. Prvotna osumljenca sta dokazala popolno nedolžnost, nakar sta bila aprotična — kot žrtvi škodljivih in zlobnih govorici.

Sledovi so kazali v drugo smer, dokler ni pripomogel k razjasnitvi krivcev sami, ki se je izdal. Arretirana sta bila domačin J. M. in hlapec J., ki sta pri zaslišanju zašla v protislovja in začela valiti krivdo uboja drug na drugega. Hlapec J. je takoj priznal, da je krivec J. M. in opisal potek žalostnega pomočnega dela, češ saj bi takoj povedal, pa mi je J. M. zagrozil;

ako ga izdam — me ubije. Po zaslišanju se sklepa, da sta srečala pok. Lipovška pred gostilno in začela prepri. Po rani sodeč ga je moral suniti, da je Lipovšek nesrečno padel in si prebil glavo. Sledovi krvi kažejo, da sta ga prišla za rane in zavlekla na drugo stran ceste, kjer sta ga pustila, da zaspi — za vedno. Iz govarjata se s pianostjo. Po splošni sodbi gre zroli za nesrečen slučaj ne pa za nameraven uboj. — Za hitro razčiščenje slučaja gre zaslug predvsem našim vrlim orožnikom.

Nečloveški umor

V ranih jutranjih urah so našli v Brinjah na periferiji Ljubljane v neki hiši na domu umorjeno žensko s prezezanim vratom. Na kraj težkega zločina je prihitela takoj sodna komisija, policija pa je uvedla preiskavo. Arretirala je moža umorjene pokojnice nekega B. V. in njunega mladoletnega pastorka. Ob osumljenca so prepeljali v Ljubljano in ju oddali v zapore šentpeterske vojašnice. Ozadje umora bo ugotovila preiskava.

Drobna poročila iz Marenberga

Poslopje naše ljudske šole je bilo pozidano leta 1898 in od takrat še ni bilo nikoli prenovljeno. Postalo je tudi premajhno. V letošnjih počitnicah bodo poslopje dvignili še za eno nadstropje, da bo tako dovolj prostora za vse razrede in še za razred za manj nadarjene. Prenovljeno in povečano poslopje bo gotovo v kras trgu in bo pričalo o agilitnosti merodajnih krogov.

Družba sv. Cirila in Metoda, ta zvesta čuvarica naše meje, gradi pri Sv. Treh kraljih novo šolsko poslopje, žal, samo enozadredno, ker ji primanjkuje sredstev. Splošna želja je, da bi država in banovina prevzeli stroške za dozdavno drugega razreda. Na ta način bi pridni Trilkraljčani dobili tudi žensko učno moč, ki bi imela do-

volj šolskega, še več pa izvenšolskega dela. Na šoli se ženska ročna dela sploh ne poučujejo. Ali je to prav?

Veliko zanimanje vlada za sokolski društveni nastop 2. julija. Ker bo to prvi javni nastop na lastni zemlji, pričakujejo poset iz vse Dravske doline. Agilno društvo je z ogromnimi žrtvami postavilo impozanten dom in pričakuje odziva tudi s strani župe in Mariborčanov. Živimo na ledeni plošči, tako pravijo; tu je meja. Bomo videli.

Pri poročilu o mlečni akciji je pomotoma izpadlo Kolo jug. sester v Marenbergu, ki je darovalo 400 din. Naj tej neljubji pomoti ne zamerijo in naj ostanejo naklonjene šoli še v bodoče.

našli pozneje na pogorišču. Zgoreli sta tudi ena svinja in ena koza. Siara Škobernetova je pri reševanju dobila opekline in so jo s starejšima dvema otrokoma spravili v celjsko bolnišnico. Na kraj požara sta prišli gasilski četi iz Gaberja in Teharja, rešiti pa radi pomanjkanja vode ni bilo močeno ničesar. Otrokov trupelce so spravili v mrtvašnico v Teharje.

Z LETALI SO TIHOTAPILI TOBAK

Carinske oblasti na Reki so odkrile celo družbo, ki se je bavila s tihotap-

stvom tobaka. Tobak so tihotapili z letali, ki so vzdrževala redno zvezo med Puljem, Reko in Zadrom. Cigaretni tobak, papirski in drugi monopolski proizvodi so se tihotapili iz Zadra v Reko in se od tod razpečavali naprej po Italiji. Pri preiskavi na letalu so bile odkrite večje količine tihotapskega blaga. Arretiran je bil pilot Gini in devet njegovih pomagačev.

Odkritje spomenika dr. Ivana Laha

Na Vidov dan popoldne je bil na svetokriški pokopališču v Ljubljani odkrit spomenik pred letom dni preminulemu pesniku, pisatelju, učitelju, novinarju in zavednemu narodnjaku ter človeku prof. dr. Ivanu Lahu. Odkritja pokojnikovega poprsja, ki je delo kiparja Nika Pirnata, se je udeležila množica Lahovih prijateljev. Med sorodniki so bili ob grobu zastopniki številnih kulturnih društev, njegove gojenke, številni ljubljanski umetniki in zastopniki oblasti. Nagovor ob odkritju je imel pokojnikov znanec E. Gangl, ki se je v kratkih besedah spomnil trnjeve življenjske poti mučeniškega narodnjaka. Za njim pa je spregovoril še ravnatelj VD R. Pustoslavšek. Med množico vencev je bil ob spomeniku tudi vence ameriških Slovencev iz Clevelanda.

18 let star ropar

Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah so arretirali tamkajšnji orožniki zelo nevarnega mladega roparja, komaj 18 let starega Vilibalda Kaučiča, doma iz Zg. Porčiča. Fant ima vkljub svoji mladosti na vesti celo vrsto težkih ropov. Največ je vdiral po kletah v Zg. Ročici in v Zg. Jerjavcih ter odnašal vino. Ob priliki vloma v stanovanje posestnice Maričnikove v Zg. Ročici, je posestnico, ko se je prebujala, pobil s kolom na tla. Nevaren vlomilec se je nahajal za zapahi mariborskega okrožnega sodišča.

o. Marenberg. V soboto 1. julija gostuje v Sokolskem domu pujska gledališka družina pod vodstvom režiserja Žižka z »Burko o jezičnem dohtarju«.

o. Izpričana in objestna mladež. V Zg. Poljskavi se je zbrala ob cesti klapa malopridnih fantalnov, si nabrala kamenja ter čakala iz zasede na avtomobil. Ko se je prav takrat pripeljal mimo tovarnar A. Nikolič iz Zagreba, so otroci zasuli njegov osební avto s ploho kamenja. Ranili niso nikogar, pač pa so razbili več šip. Objestno mladež je že zasledilo orožništvo.

o. Pretep v vinočetu. V nekem vinočetu v Drakšlu pri Veliki Nedelji, je na-

stal med pijanimi fanti prepri. Kmalu so se pokazali muhi. Pri pretepu je bil poškodovan z nožem po obrazu Matija Hrižič, po hrbtenici pa Anton Kosi, dočim je dobil posestnikov sin Adolf Kanjč sedem zabodljajev. Zadevno preiskuje orožništvo.

o. Osnovna šola na Pragerskem je zaključek šolskega leta zelo lepo proslavila. Po šolski maši so šli otroci v spremstvu staršev v šolo, kjer je imel učitelj nagovor, nato so pa sledile deklamacije in več pevskih točk.

o. Včeraj je bila v Marenbergu tombola sokolskega društva Vuhred-Marenberg. Udeležba je bila nad vse pričakovane velika; sreča pa je obiskala udeležence res po potrebah. Upamo, da obisk pri nedeljskem sokolskem nastopu ne bo nič manjši.

o. Gasilska četa pri Sv. Marjeti ob Pesnici je 18. junija t. l. uprizorila veseloigro »Pri debeli muhi«, katero je režiral g. Vauda Mirko. Prireditve so se udeležili nekateri iz Murske Sobote vračajoči se izletniki in zvedeli, da so se za prireditve te igre združili člani vseh marjetških društev, kar le toplo pozdravljamo! Kje bolj kot ravno ob meji nam je složno delovanje nujno potrebno!

Celje

c. Celjsko mestno avtobusno podjetje je dobilo pred kratkim dva nova avtobusa znamke Krupp. Prvi, 41 sedežni, ki vozi že v Dobro, je kupilo podjetje od tvrdke Žužek v Ljubljani, karoserijo pa je moderno uredila tvrdka Rojina. Posebno lep je novi 26 sedežni voz, ki bo vozil v Logarsko dolino. Karoserija, delo tvrdke Pergler iz Maribora, je zelo lepa in priklupna. Na Vidov dan je bila s tem avtobusom komisijska vožnja v Logarsko dolino.

c. Na drž. realni gimnaziji v Celju je bilo ob koncu šolskega leta 826 učencev in 398 učenk, skupaj 1224. Razred je dovršilo 609 učencev in 319 učenk, skupaj 928 (75.81%), popravni izpit imalo 3 učenci in 2 učenke, skupaj 5 (0.41%), razred ni dovršilo 60 učencev in 20 učenk, skupaj 80 (6.54%), pravico do rednega šolanja so izgubili 4 učenci (0.33%).

c. Učni uspehi na meščanskih šolah v Celju. Na drž. deški meščanski šoli v Celju je bilo ob zaključku šolskega leta 276 učencev. Razred je dovršilo 178 učencev in sicer 17 z odličnim, 75 s prav dobrim in 86 z dobrim uspehom. Razreda ni izdelalo 34, popravni izpit ima 58, pravico do ponavljanja pa je izgubilo 6 učencev. — Na drž. dekl. mešč. šoli je bilo ob zaključku šolskega leta 290 učenk. Izdelalo je 213 učenk in sicer 47 z odličnim, 96 s prav dobrim in 70 z dobrim uspehom. — Razreda ni izdelalo 20 učenk, popravni izpit ima 55 učenk, pravico do nadaljnje šolanja je izgubila 1 učenka, neocenjena pa je 1 učenka.

c. Novi grobovi. V Prešernovi ulici 5 je umrla 78-letna vdova po trg. ga. Ant. Berna. Pogreb se je vršil danes popoldne na mestnem pokopališču. — Na Ostrožnem je umrla 63-letna posestnica Neža Kovačeva. — V celjski bolnišnici pa 45-letna posestnica Rozalija Pečeva od Sv. Stefana pri Šmarju.

c. Živahan dan ob Savinji. Včerajšnji praznik je bil lep sončen dan. Kopališča ob Savinji so bila polna. Vse je hitelo k vodi, da se ohladi v hladnih savinskih valovih in se naužije toplih sončnih žarkov. Lepili sončni dni si želimo še več.

»Kaj, dve uri hoda je do vasi? Kaj ni nikake možnosti, da pridem prej?«
»O pač — enostavno skočite dol!«

SESTMESEČNI OTROK ŽRTEV POZARA

Na Vidov dan okrog 6. ure zvečer se je vnela lesena baraka, last neke Škobernetove v Čretu nad gozdom za Hribom sv. Jožeta pri Celju. Poleg Škobernetove je v baraki stanovala tudi njena hči, po imenu Kranjčeva s svojimi tremi otroki, od katerih je bil najmlajši star 6 mesecev. Iz goreče barake so nekaj stvari rešili, v splošni zmedbi pa so v plamenih pozabili na šestmesečnega otroka, ki je zgorel. Zogorelo trupelce otroka so

Maribor

Nova sokolska trdnjava na Pohorju

Vsaka nova sokolska stavba pomeni novo trdnjavo za obrambo svobode

Na Sokolski planini na Poh. je bila večkrat izredno lepo uspeša sokolska svečanost, združena z vzdavjo temeljnega kamna in spominske listine za nov Sokolski planinski dom. Svečanosti se je udeležilo nad 500 Sokolov in planincev ter večje število zastopnikov raznih organizacij, med drugimi dr. Jože Bergröč za SPD ter geometer Vončina in ravnatelj Ludvik Zoržut za »Pohorski dom«, ki bo s Sokolskim domom dobil novega soseda? Tujsko-prometno zvezo pa je zastopal inž. Vladimir Stajmer.

Zbrane sokolske vrste in planince ter goste je pred vzdavjo kamna nagovoril predsednik zadruge za zgradbo doma g. dr. Baris Mihalič, ki je v svojem navdušujočem govoru med drugim izjavil:

Navdušenje za sokolsko misel in ljubezn do planin sta se tu združila in společa stavbo, kateri polagamo temeljni kamen. Sokoli hočemo ohraniti in dvigniti naš rod z vzgojo; ne z besedami, temveč z dejanji. Prepričani smo, da je le telesno in moralno zdravje narodnih pripadnikov jamstvo za narodov obstoj. Naša naloga je, da vzgojimo zdrave značajne moške in žene, odločne borce za svobodo po geslu »V pesni sila, v srcu pogum, v mislih domovina«. Sokolska misel in navdušenje ustvarjata sokolske domove in letna telovadišča po naših naseljih. Ker je Sokolstvo sprejelo v svoj sestav smučanje, turizmo in tabornjenje, nam je postal potreben tudi sokolski planinski dom. Vsaka nova sokolska stavba pomeni novo trdnjavo za obrambo svobode, zato se je veseli vsako sokolsko srce. Dvojno se je veselimo v sedanjih časih, ko vidimo da so v svetu ogroženi sokolski človečanski ideali resnice in pravice ter demokracije, ko je ogrožena svoboda malih narodov.

Stavba, ki bo tu zrasla, naj postane vsem Sokolom od blizu in daleč skupni

dom, ki bo nam posebno drag, ker bomo v njem našli zatočišče v dnevnih brigah, zdravje in čisto življenjsko veselje. Dom, ki bo tu zrasel, bo dokaz, da smo se tudi Sokoli na severni meji potrudili, da poklonimo našemu starešini Nj. Vel. kralju Petru II. v povečanju dneva, ki ga želimo pričakujemo vsako jugoslovansko srce, dostojen dar.

Nato je sledila vzdava temeljnega kamna in listine, nakar so imeli nagovore nekateri zastopniki organizacij. Za so-

kolsko župo in Sokola Maribor-matico je govoril g. Rado Lenard, za SPD dr. Bergröč, ki je izrazil veselje, ker bo na Pohorju dobilo SPD sokolskega soseda in tovariša. Daljši nagovor pa je imel g. Zoržut, ki je v pesniško navdahnjenih besedah pozdravil novo postojanko, ki bo na Pohorju že letos nudila domovanje Sokolom in planincem. Pri proslavi sta sodelovali tudi pevski društvi »Jadrani« in »Nanos« pod vodstvom g. Iv. Laha.

Ne preslišite obmejnega klica!

Začetkom junija smo priobčili pod naslovom »Prošnja iz Pesniške doline« na dravsko finančno direkcijo naslovljeno prošnjo naših obmejnih poštovalcev za razveljavitev javnih davčnih dražb, katere je za junij in julij t. l. odredila davčna uprava za Maribor-okolico. Kakor izvem, se je slišno prošnjo obrnilo pred tednom na finančno direkcijo večje število obmejnih občin, ki sedaj z veliko skrbjo čakajo na rešitev prošnje. Obenem so občine prošle za odpis doslej dolžnih in za izjemno znižanje bodočih davkov.

Kdor le količjak pozna mizerno življenje in stanje naših obmejnih davkoplačevalcev, kdor le količjak čuti z našim težkim obmejnimi življenjem ter pravilno le v rešitvi iz njegove gospodarske in socialne bede vidi najbolje utrjeno našo mejo, more in mora ta življenjski krik podpreti in — če je na merodajnem položaju — mu ustreči!

Naš obmejni človek ni bil za časa Avstrije prav nič deležen nobenih obzirov in ugodnosti! To dovolj jasno pričajo: zapuščene in redke ceste, redke ozir. skoraj nobene z javnimi prispevki zgrajene gospodarske naprave pri kmetijah našincev, napačno od-

zornjega namesto od spodnjega toka regulirana Pesnica, prehajanje boljših posestev že takrat v tuje roke itd. Tudi so tuji davkoplačevalci uživali izredno obzirnost in — kakor smo slutili, tudi svojevrstno »odmero« davkov, zlasti pri tozadevno zloglasni dohodnini! Ni čudno, saj so davčni »izvestilci« bili dosledno izbrani iz vrst tujerodcev ali renegatov.

Naši z davkom ali drugače zadolženi obmejni posestniki in dr. so že na razne načine prošili in prosjčili za materialno pomoč, tako za dolgoročno brezobrestna posojila, katere obstajajo — toda ne za naše meje, prošili so za ustvaritev boljših možnosti za vnovčevanje svojih pridelkov in živine itd. Od vsega tega niso doslej niti najmanj dosegli!

Na vsak način je torej nujno potrebno, njihovo navedeno prošnjo kot klic naših obupancev ob meji upoštevati ter jim nuditi pomoč vsaj tam, kjer to država in banovina v svojem lastnem delokrogu še najlaže zmoreta, to je pri davkih! Za enkrat je prva nujnost: razveljaviti javnih dražb na letos težko prizadetem obmejnem ozemlju!

m. Maturanti 1924 marib. učiteljskega obhajajo 15-letnico v ponedeljek, 3. julija. Ob 8. uri mase v franciš. cerkvi, nato zakuska v Nar. domu, ob 10.15 z vlakom v Limbuš.

m. Kulnična Pedagoške centrale od 3. julija do 15. avg. ne posluje.

m. Učiteljske, prijavite se za poletniški pedagoški tečaj Pedagoške centrale v Mariboru od 21. do 28. avgusta t. l.

m. V frančiškanski cerkvi sta se večeraj poročila g. Ivan Gerželj, solastnik in upravnik »Totege lista«, in gđc. Zdenka Albreht, hčerka pisatelja Ivana Albrehta.

m. Zlato uro prodal za 10 din. Pred kratkim je vlomil na Meljskem hribu pri posestniku Rozaliji Paligi mladi 22-letni Ivan Korpar ter ji odnesel zlato zapestno uro in 60 din. gotovine. Fant je nato prodal ukradeni uro nekemu hlapcu za 10 din; ta pa, ker je menil, da je medeničasta za 50 din nekemu posestniku. Korparja so policijski organi predali po temeljitem zaslišanju v zapore okrožnega sodišča.

m. Smrti z električno žico. V Loški ulici se je obesil na obesalnici z električno žico 75 let stari tesar Hinko Breznik. V pismo, ki ga je napisal in zapustil, pojasnjuje, da je šel v prostovoljno smrt zaradi neozdravljive bolezni.

m. 600 litrov »vina« so izlili v kanal. Analiza vina v kleti neke gostilne na periferiji Maribora je pokazala, da toči krčmar pokvarjeno vino, in sicer neke vrste mešanico iz šmarnice in sadja. Vse vino, okoli 600 litrov, so zaradi tega izlili.

m. Pozor maturantkinje 1924 zas. žens. učiteljske šol. sester v Mariboru! Naša 15-letnica mature bo v ponedeljek, 3. julija, zbirališče ob 8. uri na samost. dvorišču. Ostalo ustmeno. Stergerjeva.

m. Ker se ni pojavil noben nov slučaj stekline v Mariboru, so omili strogi pasji zapor tako, da lahko psi prosto letajo z nagobčenikom ali pa se jih vodi brez nagobčenika na vrvi. Ostale odredbe razglašene z dne 11. 1. 1939 ostanejo še nadalje v veljavi.

m. Tatvine koles. V Taborski ulici je bilo iz verande hiše gostilničarja Nikolaja Skelina ukradeno kolo znamke »Triumf« in z ev. štev. 2-26076-2. Iz veže neke hiše v Vetrinjski ulici pa je bilo ukradeno kolo zidarskemu pomočniku Alojziju Klamferju iz Marije Device v Brezju. Kolo je imelo ev. štev. 2-127805-19.

m. Kolesar pod kopitli preplašenih konj. Na Tržaški cesti so pred De-

lavsko pekarno pomaknili avto, ki je sicer nekakega lesnega trgovca iz Stritarjeve ulice čevljarskega pomočnika Konrada Iskrača, zaposlenega pri Blatniku v Gosposki ulici. K sreči ni bilo hujših posledic, razen poškodovanega kolesa in lažjih poškodb, ki jih je odnesel pomočnik.

m. Poročili so se v Mariboru: Pobežin Franc, delovodja, Orožnova ulica 2 in Habsaj Herta, šivilja, Kettejeva 27. Bajs Andrej, brusar in Baranja Frančiška dežnikarica, oba Zg. Radvanje; Horvat Mihael, čevljarski pomočnik in Hodnik Marija, čistilka. Studenci; Penko Anton, gimnazijski profesor, Kejzarjeva 4 m. Ruter Frančiška, juristka, Radvanjska 46.

Švikart Jožef, posestnik in Helbina Marija, zasebnica, od sv. Marije v Pušavi; Hrovat Edvard, zvalničnik moške kaznilnice in Filipčič Kristina, blagajničarka, Meljska 51; Groznik Viljem tkalec in Gačnik Elizabeta, šivilja, Prisojna 22.

m. Umrli so v Mariboru in okolici: Frančež Ivan, ključavničar drž. žel., 53 let, Kolarjeva 7; Košnik Alojz, sin delavca, 11 dni, Pobrežje; Čerč Marija, delavka, 85 let, Radvanje; Lipnik Antonija, zasebnica, 60 let, Tržaška 5; Mari Jožef čevljarski pomočnik, 29 let, Žički prehod; Permoser Ela, dnarica, 29 let, Razvanje; Nemeti Angela, soproga mizarkega pomočnika, 29 let, Milnska 39; Kristian Ana, vdova po strojevodju, 81 let, Loška 14; Šlamberger Marija, hišna posestnica, 45 let, Krčevina 20; Mulec Frančišek, delavec, 18 let, Sodna 11. N. p. v m.

m. Brezobziren kolesar je povozil v bližini Tržaške ceste 15-letnega sina čuvalja drž. železnice Henrika Lorberka iz Nove vasi v Radvanju. Fantu je poškodoval nogo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

m. Napad na cesti. V mariborskem bolnišnico se je prišel zdraviti 25-letni delavec Jože Laznik, doma iz Kamne gorice pri Kranju, ker ga je neki posestnik napadel v bližini Maribora na cesti in ga nekajkrat nevarno udaril s kolom po glavi.

* Popust za polovično vozno ceno je odobren: članom srbskega prosvetnega in kulturnega društva »Prosveta« ob priliki kongresa v Sarajevu 1. in 2. julija, delegatom srbskega muslimanskega društva »Gajret« za skupščino v Sarajevu 8 in 9. julija, udeležencem slave samostana sv. Nauma na Ohridskem jezeru 3. julija.

* Grč Oset vabl. Vetrovna elektrika.

* Spored »Putnik-ovih« izletov z luksuznimi avtokari: 9. julija: Celovec (Vrbsko jezero) din 120; 9. julija: Rogaska Slatina din 50; 12. julija: Graz din 100; 16. do 18. julija: Dunaj din 200. Pohitte s prijaviteli.

m. Nočna lekarniška služba (od 24. do vključno 30. t. m.): Lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01; lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta 1, tel. 21-79.

Kino

* Grajski kino. Danes. mon. J. entalni vefilem »Kralj kraljev«. Režija Cecil B. de Mille.

* Esplanada kino. »Cigančke«, glasbeni film humorja, komike in veselja. Nekaj popolnoma novega!

* Union kino. Do vključno sobote »Eden dan smeja« najboljša veseloligra z znamenitimi humoristi Amerikanci — 3 bratje Marx. Smeš in zabava!

* Zvočni kino Pobrežje, dne 1. in 2. julija vefilem »Njena ljubav — njena bol«. Čudna so življenjska pota, Magda Schneider in Svetislav Petrovič.

Radio

Sobota, 1. julija

Ljubljana: 12. Plošča za ploščo; 12.45 Napovedi in poročila; 13.20 Ploščo; 17. Otročka ura; 18. Za delopust igra RO; 18.40 Stari slovenski ljudski plesi; 20. O zunanjih politikah; 20.30 Dve zgodbi o krompirju v pouk in zabavo; 22.15 Za vesel konec igra RO; Beograd: 17.50 Koncert narodnega orkestra; 21.30 Koncert za violino in orkester; 22.15 Plesna glasba. — Sofija: 18. Popolnari koncert; 21. Laha in plesna glasba. — Rim: 21. Pustolovnja operna »Tosca«. — Varšava: 21. Opera »Devica mrtva«. — Bratislava: 20.20 Pester spored. — Bukarešta: 20. Večer rumunskih skladateljev. — Firenze: 21.15 Ples in ritem. — Hamburg: 20.15 Ples za stare in mlade. — London National: 21.45 Velik orkestralni koncert.

Uboj v Vareji pred sodniki

Na zatožno klop pred kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča sta morala že drugi sesti 52 letni delavec Franc Mlakar in njegov 23 letni sin posestnik Janez Mlakar iz Vारेji pri Sv. Vidu pri Ptuj. Obtožena sta bila zaradi uboja Jožeta Kodriča iz Vारेji. Stari Mlakar in Kodrič se že dolgo časa nista mogla videti zaradi neke poti med njunima posestvoma. Kodrič bi se rad poravnal z Mlakarjem, tega pa Mlakar ni hotel. Zato so bili med obema sosedoma prepripi skoraj na dnevnem redu. 21. januarja letoš je Kodrič znova prišel k Mlakarju, da bi se z njim poravnal zaradi poti. Starega posestnika pa ni našel doma. Zato je prišel popoldne še enkrat. Slučajno ga je srečal že nekoliko pred hišo.

Kakor izpovedujejo priče, sta se skraja soseda precej glasno pogovarjala. Ko sta prišla do Mlakarjeve hiše, pa je Kodrič znenada skočil v vežo. Za njim se je pognal še Mlakar. Zgrabila sta se in se začela obdelovati. Ko je Kodrič vrgel starega Mlakarja na tla, jo slednji začel klicati na pomoč. Prišel je sin France, ki je pograbil v naglici sekiro, s katero je udaril po Kodričevi glavi. Udarci so bili smrtni ter je Kodrič kmalu zatem izdihnil.

Pri preiskavi sta obtožena navajala dolgotrajne prepire in se zagovarjala s silobranom. Kazenski senat je opustil starega Mlakarja vsake krivde, njegovega sina Janeza pa je obsodil na leto dni zapore.

Napredek — kaj?!

V zadnjih sedmih in pol letih so pokupili tuji v mariborski okolici 480.115 kvadratnih metrov zemlje v vrednosti 57 milijonov 889.031 dinarjev. V samem Mariboru pripada 40% nepremičnin Jugoslovanom, 40% Nemcem in 20% javnim ustanovam.

V Gornji Radgoni so imeli Nemci pred vojno 26% zemlje, danes imajo 44%. (Po »Novi Riječi«)

OBRTNIŠKO ZBOROVANJE V HOČAH

Lepo uspešno obrtniško zborovanje se je vršilo v Hočah v Slomskem domu, kjer je bil izvoljen pripravljalni odbor. Predsednik Glasar Karol, Kac Alojz, Hotinja vas, Stante Josip, Razvanje, Babič Ivan, Sv. Miklavž, Leskovič Alojz, Hoče, Furlan Josip, Hoče, kateri je prevzel nalogo za ustanovitve podružnice slov. obrtniškega društva iz Maribora so se udeležili zborovanja gg. Soljč, Bosak, Semko, Knez, in Kac kot delegati.

NESREČA Z MOTORJEM

V poletnem času se kar množijo nesreče z motornimi kolesi. Tako pri-

peljali z rešilnim vozom v bolnišnico 32 letnega šoferja Martina Pungartnika, ki se je ponesrečil med vožnjo z motorjem ter se pri padcu teže poškodoval.

m. Diplomiran je bil na pedagoškem odseku drž. muzičke akademije v Zagrebu g. Albin Sever iz Maribora.

m. Sinočnja predstava Ljudskega odra narodne igre: Miklova Zala je nad vse pričakovanje uspeša. Gledališče je bilo popolnoma zasedeno. Igra se danes ponovi ob pol 9. uri zvečer.

m. Koncert v mestnem parku bo drevi od 20.30 do 22. ure. Igrala bo vojaška godba. Kapelnik g. Jiranek.

m. Mariborska bolnišnica je dobila nov rentgen. Novi rentgen, ki je bil naročen v Nemčiji, je eden izmed najmodernejših aparatov. Velja je 350 tisoč dinarjev.

m. Mestno poglavarstvo voj. oddelka razglašja, da bo letošnja naknadna zaprisega onih vojnih obveznikov, ki iz katerega koli vzroka še niso bili zapriseženi, na dan 19. julija ob pol 11. uri v Gambirnovi dvorani, Gregorčičeva ulica 29.

Kultura

Srečanje s pesnikom Peterlinom-Petruško v Rusiji

Po boljševiskem prevratu in razsuhu carskih armad so se mnogi Jugoslovani, ki so do tedaj služili v raznih edinih ruske vojske, znašli naenkrat na cesti: brez strehe, brez svojcev in brez vsake opore ter sredi državljanske vojne.

Enaka usoda je zadelala tudi skupino štirinajstih Slovencev, Hrvatov in Srbov samih bivših studentov in učiteljev. Bilo je v začetku maja 1918. leta. Prilili smo »Vniz po matuske, po Volge« iz Nižnega Novgoroda in se izkrcali na slepo srečo v Caricinu. Ozirali smo se po pristanišču tujih in nepoznatih, brez sredstev in celo brez dokumentov, kajti papirje, ki so pričali, da smo ruski častniki — edine, ki smo jih imeli — smo morali skrbno skrivati.

Mladi in neizkušeni, nekateri komaj odrasli šolskim klopm, smo se dali kmalu pregovoriti, da smo vstopili za šest mesecev v sovjetsko službo kot vojaški inštruktorji. Končno je tedaj bil kruh in stanovanje vse. Nič čudnega torej, če smo se odločili, da smo pristali in sprejeli službo.

Službo? Zjutraj smo se samo javili, sicer smo pa ves dan »gulgali« v mestnem vrtu in se ozirali za ruskimi »barišnjami«.

Ko smo tako neki dan zelo glasni hodili po parku med velikim množico, je stopil k nam mož z dobrodošlim obrazom in nas vprašal: »A ste vi Slovenci?«

»Seveda smo.« Dobrodušni in nasmejani obraz se mu je še bolj razlezel: »Jaz sem pa Petruška, pesnik in popotnik, Peterlin-Petruška.«

»Kaj, ali tisti, ki je njegove pesmi izdala Slovenska Matica?«

»Da, da...«

»Živio, živio! Pozdravljeni!«

Krepko smo si stisnili desnice in kar nas je bilo Slovencev, smo se podali z našim pesnikom na njegovo stanovanje. Prilpovedoval nam je o svojem begu iz Kotora v Crno goro, o potovanjih po Rusiji, Finski, o službah in še in še.

Kazal nam je razne spomine, karte, pisma in drugo. Tudi nekaj pisem od uredništva Slovenskega Naroda je imel. Ta so nas še najbolj zanimala; zdela so se nam kot pozdrav iz domovine.

Pogovarjali smo se o Ljubljani, Gorici, o dnevih, ki jih preživlja Rusija, o času, ki prihaja...

Ko sem med pogovorom nekaj iskal v svoji listnici, je Petruška zapazil Ciril-Metodove nraodne kolke, ki sem jih imel prilpljene na notranji strani listnice. Takoj je postal pozoren nanje. Živo se je zanimal za »Ptuški« in črno obrobljeni »20. IX. 1908«.

Opisali smo mu ptuške in ljubljanske dogodke leta 1908 bolj podrobno. Pripo-

vedoval sem mu tudi, kako sem moral zaradi kolka »20. IX. 1908« na raport v bataljon.

Ko sem bil namreč leta 1909. na orožni vaji v Sežani in mi je nekdo pisal dopisnico s črno obrobljenim narodnim kolkom, sem moral iti ponjo k bataljonu, kjer mi je sam poveljnik zagrozil, da bom v bodoče vsakokrat, ko dobim pošto s takim kolekom, moral na raport v bataljon. Vsa neprijetnost je pa bila v tem, da sem moral za ta raport obleči prav težak vojaški suknjič — paradni, ki ga je še za zimo bilo preveč, kaj šele sredi poletja in na Krasu! Poleg tega še trd ovrtnik in na glavo čako, to je težak lonec, pod katerim se je glava v pravem pomenu besede — kuhala.

To vročo pot sem šel dvakrat, potem sem pa brzojavil domov, naj mi teh kolekove več ne lepijo na karte.

Petruški sta bila koleka zelo všeč. Druge narodne koleke je poznal in jih tudi imel, o teh pa še ni slišal. Prosil me je, da bi mu jih prepustil. Privolil sem, in Petruška jih je z vso previdnostjo zelo spretno odlepil ter ves srečen spravil.

Se večkrat smo se sešli pri njem ter ugibali in delali načrte o bodoči Jugoslaviji, v katero je on tako sveto veroval.

Nekoč, ko so nam postala tla v Caricinu že prevročila, smo z veseljem sprejeli ponudbo, da gremo štirje kot inštruktorji v Astrahan.

Dali so nam po dve sto petdeset rubljev predujma. Same »petjorkorke« in sicer »nikolajevske« ter čisto nove. Tedaj je namreč v glavnem krožil Kerenskoga denar, ki pa ni imel pri ljudih tiste veljave, kot stari carski. Bankovce Kerenskoga izdaje so kar strigili. Dobil si jih celo polo, in kadar si rabil enega, dva ali tri, si jih ali odtrgal ali odstrigel od ostalih.

S temi »petjorkami« smo se štiri dni imeli prav dobro. Ko smo pa peti dan srečali tovariše, ki nas je ves začuden gledal in rekel, da na poveljstvu mislijo, da smo že davno v Astrahanu, smo dejali: sedaj pa bo res treba iti.

Zvečer sva se šla s tovaršim k Petruški posloviti. Rekel je, da nas bo prišel drugi dan pozdraviti še v pristanišče.

Res je prišel. Ugibali smo se to in ono in da bomo najbrže prav kmalu lahko šli domov. Pri tej priliki mi je Petruška tudi dal pesem o Kralju Matiažu, natipkano v ruskem pravopisu. Spodaj je še pristavil s sviničnikom: »Da se kmalu srečamo v svobodni Jugoslaviji!«

Ko se je parnik pripravil k odhodu, nas je naš dobi prijel za roke ter zelo skrivnostno nopoljal v najbolj skrit kot za ladijnimi dimnikom. Ozrl se je opretno po dvakrat na vse strani. Ko se je prenečal, da je zrak čist, je privlekel

Sport

Senzacionalni uspeh Kukuljevića v Wimbledonu

NAS MUŠKETIR JE V NADMOČNI IGRI PREMAGAL FAVORITA TURNIRJA MC NEILLA — DRUGA SENZACIJA JE PORAZ MENZELA PROTI SMITHU

Trejni dan neoficijelnega teniskega svetovnega prvenstva v Wimbledonu je prinesel našemu tenisu senzacionalni uspeh v obliki Kukuljevićeve zmage nad Američanom Mc Neillom, zmagovalcem pred kratkim zaključene pariškega turnirja. Kukuljević je tako masčeval Puncceov poraz v Parizu proti istemu nasprotniku. Mc Neill je radi odsotnosti lanskega zmagovalca Donalda Budgea, ki je odšel med profesionalce, veljal za favorita wimbledonskega turnirja, zlasti po uspehih v Parizu. Kukuljević pa je igral v takšni formi, da je bil enostavno nepremagljiv; posebno je bil Američan brez moči proti odličnemu Kukuljevićevemu servisu ter njegovi jako precizni igri. Teren je bil jako spolzek, igra je bila radi dežja za 40 minut celo prekinjena, oba igralca sta imela tudi po več padcev, Kukuljević si je pri tem poškodoval desnico, kar ga pa ni preveč oviralo, ker je levičar. Igra se je končala z rezultatom 6:4, 7:5, 6:1, ta zmaga predstavlja enega izmed največjih dosedanjih uspehov Kukuljevića.

Tudi Mitić in Puncce sta se plasirala v naslednje kolo. Puncce je premagal z lahkoto Angleža Sherwooda s 6:1, 6:3,

6:3, Mitić pa Angleža Davida s 6:4, 7:5, 6:4.

Manj sreče je imel Pallada. Imel je za nasprotnika Angleža Shayaesa, ter je izgubil v petih setih s 4:6, 6:3, 7:9, 6:4, 6:8.

Med senzacije letošnjega turnirja je treba brez dvoma šteti tudi poraz Nemca Menzela, ki ga je izločil med znani Američan Smith s 6:1, 3:6, 6:3, 7:5; ker je izpadel tudi že Metaxa, imajo Nemci le še enega zastopnika, Henkela.

PUNCCE IN KUKULJEVIĆ STA ZMAGALA TUDI ČETRTI DAN

Naša mušketirja Puncce in Kukuljević sta zmagala tudi v igrah četrtega dneva. Zlasti je lep uspeh zmagala Puncce nad Skotom Mac Phailom, ki spada med najmočnejše škotske igralce tenisa. Rezultat srečanja je 6:3, 6:3, 7:5. Tudi Kukuljević je za korak bliže cilju. Premagal je Kineza W. C. Choya s 6:4, 7:5, 6:4.

Naši damski zastopnici Florijanov in Kovacheva sta v damskem doblu imeli za nasprotnici angleški par P. N. Morison—H. S. Ober ter sta izgubili z rezultatom 7:9, 2:6.

ISSK Maribor — SK Mura 5:0 (3:0)

Pred malosteno obnovo smo se je večer igrala na Rapidovem igrišču nogometna tekma za pokalno prvenstvo LNF-a med Mariborom in Muro, ki se je končala z zasluženom zmago domačega moštva, vendar je po predvajanjem nogometu poraz gostov malo previsok, ker na terenu niso igrali tako podrejene vloge kakor bi se dalo sklepati iz rezultata.

Noben izmed obeh moštvev se ni predstavilo kot homogeno celoto, nosilec akcij na eni in drugi strani so bili več ali manj posamezniki. Pri gostih so se odlikovali zlasti nekdanji mariborski igralci, zlasti bil lito omeniti odličnega strelca Čebulja, branilca Sonaj in Kukanjo na srednjem krilu ki je bil brez dvoma najboljši na terenu. Neuspeha Mure sta kriva predvsem jako slaba stranska krila ter vratar Jandl, ki je bil večer precej indiscipliniran. V napadu je ugajal le tu in tam, notranji troji, ki od obeh kril ni dobival uporabnih žog.

V moštvu Maribora je bil vratar jako nesiguren, le sreči in neokretnosti nasprotnega napada je pripisati, da se mreža ni večkrat zatresla. Od branilcev je bil boljše levi, desni branilec in desni krilec sta bila najskrajši točki v moštvi. V napadu je bil najbolj marljiv Dušan, toda po pregrajenosti po odmoru je prišel manj do izraza, bil je pa tudi manj zaposlen. Tudi

iz notranjega žepa suknje podolgovato steklenico. V kristalni tekočini se je kopala škrlatno rdeča — paprika.

Iz drugega žepa je prinesel šilce, najmanjši kar ga je bilo dobiti in natočiti...

Se enkrat nam je natočil, pa samo do polovice.

»Hitro, fantie, hitro!«

Toda čeprav je šele v zadnjem hipu prinesel na dan svoj zaklad, o katerem nismo prej nikdar nič slišli, kljub vsej previdnosti torej, se je vračal. Kajti še

je bilo časa za en požirek in mi smo mislili, da moramo steklenico izprazniti. Pa je dejal popotnik-potopuh: »Veste, meni mora le še nekaj ostati.«

Ze so vlekli mostičke s palube.

Se enkrat smo si segli v roke in parnik se je začel odmakati od pomola ter zaplaval »dol po matuski, po Volge.«

Ob priliki sokolskega zleta v Osijeku sva se prvič srečala v svobodni Jugoslaviji.

Fa.

»Nadaljujete« je dejal Warren.

»Za tega človeka je bila igra, da je sreči noči zapustil svoj dom, šel v London in se polastil zaklada, ne da bi zanj kaj plačal!« je rekla. »Oče mi je pogosto pripovedoval čudne zgodbe o zbiralcih. Nekateri izmed njih so na pol blazni in bi storili ne vem kaj, samo da bi dobili zaklade, ki po njih hrepene. Tudi Carrington je čudak. Njegovo življenje je najbolj jasno dokazuje. Morilec je vzel pištolo, da je opravil svoj zločin. Takšna pištola ni orožje poklicnega zločinca. V glavi mi je zrasla kar cela teorija. Carrington mora biti zločinec in skriva ubragleno bodalo neke v svoji graščini. Zato ga ni bilo mogoče nikjer najti. Nič če ni mogel osumiti njega. Nimam dovolj dokazov, da bi se bila obrnila na policijo, toda če bi pri njem odkrila bodalo, bi bila nedolžnost mojega očeta dokazana.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

»Rekli so mi, da se je gospod Carrington zakel, da ne bo imel več nobene zveze s svetom, ki mu je uničil srečo. Pa se je vendar zanimal za Dowlahovo bodalo... Takrat je prvič vstal v meni strahoten smeh.«

»Nadaljujete« je dejal Warren.

»Za tega človeka je bila igra, da je sreči noči zapustil svoj dom, šel v London in se polastil zaklada, ne da bi zanj kaj plačal!« je rekla. »Oče mi je pogosto pripovedoval čudne zgodbe o zbiralcih. Nekateri izmed njih so na pol blazni in bi storili ne vem kaj, samo da bi dobili zaklade, ki po njih hrepene. Tudi Carrington je čudak. Njegovo življenje je najbolj jasno dokazuje. Morilec je vzel pištolo, da je opravil svoj zločin. Takšna pištola ni orožje poklicnega zločinca. V glavi mi je zrasla kar cela teorija. Carrington mora biti zločinec in skriva ubragleno bodalo neke v svoji graščini. Zato ga ni bilo mogoče nikjer najti. Nič če ni mogel osumiti njega. Nimam dovolj dokazov, da bi se bila obrnila na policijo, toda če bi pri njem odkrila bodalo, bi bila nedolžnost mojega očeta dokazana.

Spomnila sem se tudi, kako mi je oče nekoč pripovedoval, da so v starih časih izdelovali zmerom po dve čisto enaki pištoli. Če bi bilo mogoče najti drugo pri Carringtonu! Takoj sem napravila svoj načrt. Vedela sem, da bom morala imeti mnogo potrpljenja in da bo moj boj dol, hud in težaven.

»Kaj ste storili?« jo je vprašal Warren in jo z občudovanjem pogledal.

»Čakala sem. Precej dolgo je trajalo, preden sem mogla najeti to vilo. Naselila sem se v njej kot gospodična Glenisterjeva. Spoznala sem se s pastirjem in z njegovo ženo. Osem mesecev pozneje mi je pastor prvič rekel, da bi spremila njegovo ženo in njega v Carringtonovo graščino. Ni vedel, da je bil to namen mojega prihoda v Mallow-Datchet. Dolge tedne sem se hlinila, da se zanimam samo za župnijski vrt, in naposled sem v zvezi z njim namignila na Carringtonov park.«

»To je bilo zelo spretno,« je menil Warren.

»Bilo je pač del mojega načrta,« je nadaljevala dekle. »Prvi obisk pa je moje prepričanje nekoliko omajal. Gospod Car-

55

rnigton se mi je zdel tako dobrodušen in odkrit! Vendar pa me je ne vem kaj v njegovem vedenju in v njegovem pogledu sililo, da se svojim načrtom nisem odrekla. Nekaj tednov sem porabila, da sem izdelala svileno lestvo, ki nama je tako dobro služila v pretekli noči. Morala sem se še navaditi, kako se lestva meče in pritrudi. Tu je šlo spet precej tednov...«

»In kako ste se tega navadili?«

»Nekaj kilometrov od tod so razvaline starega samostana,« je povedala Jill. »Čisto zapuščen so in obrasle z drevmi. Tja sem se hodila vadit, najprej podnevi, potem pa tudi ponoči. Eden izmed zidov je skoraj precej toliko visok kakor zid okoli Carringtonove posesti. Naposled sem mi je zdelo, da imam že dovolj vaje.«

»Nisem še slišal tako nenavadne zgodbe, je vzdihnil Warren. »Tako majhni ste, tako nežni, tako lepi...«

»Ne govorite tako! Prosim vas...«

»Saj je vendar res,« je uporno zatrdil mladi letalec. »Nič se ni mi misli, da se skriva toliko volje v tako nežnem, krhkem telesu.«

»Nisem nežna in ne krhka,« je mirno odvrnila Jill in se otožno nasmehnila. »Sicer pa je bil vzrok, ki me je gnal k delu, dovolj močan. Dokazati sem hotela očeto nedolžnost!«

»Sodim, da se vam bo to tudi posreči-

lo,« je dejal Warren. »Vašemu očetu zavidam. Tako pogumno, vztrajno hčer imate!«

»Da, vztrajna sem bila, da. Potrebno je bilo. Toda storila nisem ničesar nenavadnega, posebnega. Neko noč se mi je zadelo, da sem že dovolj pripravljena. Obklepa sem se v črno, kakor ste me slični videli, in šla sem v Carringtonovo graščino. Z lahkoto sem zlezla čez zid. Posrečilo se mi je, da sem prišla v klet in od ondod v hišo. Prvo noč sem hotela preiskati s pomočjo električne svetilke pritličje. Ko sem stopala po veži, sem slišala smrkanje za nekimi zaprtimi vrati. Polnoči je že davno minilo in mislila sem, da Carrington spi. Zdrnila sem se in ne nekaj trenutkov se nisem upala niti zganiti. Potem sem se spet opogumila. Smrkanje se je spet začelo in nato sem slišala smeh, kakor bi se bil sam pекlenček režal.«

»Ali se niste ball?«

»Malo,« je rekla in streslo jo je, »zdelo se mi je, da Carringtonov smeh ni človeški. Prižgala sem žepno električno svetilko. Vrata, izza katerih je prihajal smeh, niso bila kakor druga. Bila so močna, hrastova, s kovinskimi oboji in zapahli. Težak zametast zastor jih je zakrival. Večkrat sem prehodila vežo in prešla korače do skrivnih vrat. Nazadnje sem jih tudi v temi našla.«

(Dalje sledi.)

